

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ KEMIJE
učeni(ka)ca osnovnih i srednjih škola 2017.

PISANA ZADAĆA, 8. veljače 2017.

NAPOMENA:

1. Zadatci se rješavaju 120 minuta.
2. Dopušteno je koristiti samo dobivenu tablicu periodnog sustava elemenata.
3. Zadatci se moraju rješavati na mjestu predviđenom za taj zadatak (**ne** koristiti dodatne papire). Ako nema dovoljno mjesta za rješavanje zadatka, može se koristiti poledina prethodne stranice.
4. Odgovori na postavljena pitanja ili račun (kompletan) **moraju** biti pisani kemijskom olovkom ili tintom plave boje, jer se u protivnom neće uzimati u obzir pri bodovanju. Ispravljeni odgovori se ne vrjednuju.

Prijavu ispuniti tiskanim slovima!

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja   (Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Nadnevak:

OTKINUTI OVAJ DIO PRIJAVE I STAVITI GA U OMOTNICU S NAPISANOM ZAPORKOM
PRIJAVU ISPUNITI TISKANIM SLOVIMA

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Ime i prezime učeni(ka)ce:

OIB:

Puni naziv škole:

Adresa škole:

Grad u kojem je škola:

Županija:

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja
(Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Ime i prezime mentor(a)ice:

Naputak školskom povjerenstvu:

Ovaj dio prijave treba spojiti s pisanom zadaćom svakog učeni(ka)ce nakon bodovanja. Podatci su važni radi računalne obrade podataka o učeni(ku)ci koji će biti pozvani na županijsko natjecanje.

Periodni sustav elemenata IUPAC 2013.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1 H 1,008	2 He 4,003																
3 Li 6,941	4 Be 9,012															9 F 19,00	10 Ne 20,18
11 Na 22,99	12 Mg 24,31															17 Cl 35,45	18 Ar 39,95
19 K 39,10	20 Ca 40,08	21 Sc 44,96	22 Ti 47,87	23 V 50,94	24 Cr 52,00	25 Mn 54,94	26 Fe 55,85	27 Co 58,93	28 Ni 58,69	29 Cu 63,55	30 Zn 65,38	31 Ga 69,72	32 Ge 72,63	33 As 74,92	34 Se 78,98	35 Br 79,90	36 Kr 83,80
37 Rb 85,47	38 Sr 87,62	39 Y 88,91	40 Zr 91,22	41 Nb 92,91	42 Mo 95,95	43 Tc [98]	44 Ru 101,1	45 Rh 102,9	46 Pd 106,4	47 Ag 107,9	48 Cd 112,4	49 In 114,8	50 Sn 118,7	51 Sb 121,8	52 Te 127,6	53 I 126,9	54 Xe 131,3
55 Cs 132,9	56 Ba 137,3	57-71 lantanoidi	72 Hf 178,5	73 Ta 180,9	74 W 183,8	75 Re 186,2	76 Os 190,2	77 Ir 192,2	78 Pt 195,1	79 Au 197,0	80 Hg 200,6	81 Tl 204,4	82 Pb 207,2	83 Bi 209,0	84 Po [209]	85 At [210]	86 Rn [222]
87 Fr [223]	88 Ra [226]	89-103 aktinoidi	104 Rf [267]	105 Db [268]	106 Sg [271]	107 Bh [270]	108 Hs [277]	109 Mt [276]	110 Ds [281]	111 Rg [282]	112 Cn [285]	113 Uut [285]	114 Fl [289]	115 Uup [289]	116 Lv [293]	117 Uus [294]	118 Uuo [294]
57 La 138,9	58 Ce 140,1	59 Pr 140,9	60 Nd 144,2	61 Pm [145]	62 Sm 150,4	63 Eu 152,0	64 Gd 157,3	65 Tb 158,9	66 Dy 162,5	67 Ho 164,9	68 Er 167,3	69 Tm 168,9	70 Yb 173,1	71 Lu 175,0			
89 Ac [227]	90 Th 232,0	91 Pa 231,0	92 U 238,0	93 Np [237]	94 Pu [244]	95 Am [243]	96 Cm [247]	97 Bk [247]	98 Cf [251]	99 Es [252]	100 Fm [257]	101 Md [258]	102 No [259]	103 Lr [262]			

		ostv.	maks.
1. U sljedećim zadacima zaokružite točan odgovor.	A) Polarna molekula je:		
	1. PCl_5 2. BeCl_2 3. BF_3 4. SF_4		
	B) Molekula linearne građe je:		
	1. H_2O_2 2. CS_2 3. N_2H_4 4. COCl_2		
	C) U kojem od navedenih spojeva je ionska veza najslabija ?		
	1. LiF 2. LiI 3. LiBr 4. LiCl		
	D) Koja od navedenih tvari ima najviše talište?		
	1. NaCl 2. He 3. CaO 4. Hg		
	E) Koja od navedenih čestica ima najmanji polumjer?		
	1. Na^+ 2. F^- 3. Ne 4. N^{3-}		5
2. Što je od navedenog koloidni sustav?	a. Obojeno staklo		
	b. vodena otopina kuhinjske soli		
	c. vodena otopina saharoze		
	d. fiziološka otopina		
			1
3. Za svaku tvrdnju zaokruži ispravan odgovor (T = točno, N = netočno):	A) Kroz koloidnu otopinu bolje prolazi svjetlost manje valne duljine.	T	N
	B) Vodena para može se zagrijati na temperaturu višu od $100\text{ }^\circ\text{C}$	T	N
	C) Privlačne sile između molekula NH_3 su slabije nego između molekula PH_3	T	N
	D) Ista količina vode uz jednako dovođenje topline će brže provreti na mjestu sniženog atmosferskog tlaka.	T	N
	E) Celofan može poslužiti kao polupropusna membrana	T	N
			5

4. Uzorak aluminija mase 5,00 g zagrijan je na 350 °C i ubačen u kalorimetar u kojem se nalazi 500 g vode pri temperaturi od 22,0 °C. Odredite temperaturu do koje će se zagrijati voda ako je specifični toplinski kapacitet aluminija $902 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$ a specifični toplinski kapacitet vode $4184 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$.

Postupak:

3

5. U odmjernoj tikvici od 250 mL otopljeno je 2,34 g natrijevog klorida i 5,55 g kalcijevog klorida u malo destilirane vode i zatim nadopunjeno destiliranom vodom do oznake. Izračunajte masenu koncentraciju kloridnih iona u otopini.

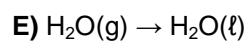
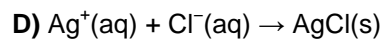
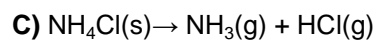
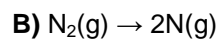
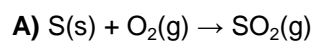
Postupak:

4

UKUPNO BODOVA NA 2. STRANICI :

7

6. Zaokružite slovo ispred reakcije ili reakcija u kojima dolazi do smanjenja entropije

2

7. Odredite molekulsku formulu molekule građene od atoma ugljika i atoma nepoznatog elementa ako je masa jedne molekule $4,323 \times 10^{-26}$ kg, a maseni udio ugljika u molekuli 92,3 %. Lewisovom strukturnom formulom prikažite navedenu molekulu.

Postupak:

3

UKUPNO BODOVA NA 3. STRANICI :

5

8. Barij je vrlo reaktivan zemnoalkalijski metal i zato se čuva u petroleju ili argonu.

- A) U burnoj reakciji barija i vode nastaju barijeva lužina i vodik.
 B) Barij na zraku oksidira u barijev peroksid BaO_2
 C) Barijev peroksid nastaje zagrijavanjem barijeva oksida na zraku pri temperaturi od $550\text{ }^\circ\text{C}$
 D) U reakciji barijeva peroksida i sumporne kiseline nastaju netopljivi barijev sulfat i vodikov peroksid.

Navedene tvrdnje potkrijepite jednađbama kemijskih reakcija uz odgovarajuće agregacijsko stanje tvari.

A) _____

B) _____

C) _____

D) _____

8

9. Epruveta 1 i epruveta 2 se napuni do polovice volumena natrijevim tiosulfatom pentahidratom. U svaku epruvetu se doda tri do četiri kapi destilirane vode i pažljivo zagrijava do $60\text{ }^\circ\text{C}$, dok se sva sol ne otopi. Epruvete se odlože u stalak za epruvete da se ohlade do sobne temperature.

A) Je li otapanje natrijevog tiosulfata pentahidrata endoterman ili egzoterman proces? _____

B) Što će se dogoditi ako u ohlađenu epruvetu 1 ubacimo kristalić natrijevog klorida? _____

C) Što će se dogoditi ako u ohlađenu epruvetu 2 ubacimo kristalić natrijevog tiosulfata pentahidrata? _____

4

10. Otopina šećera masenog udjela 5 % može se prirediti otapanjem:

- A) 5 g šećera u 100 mL vode
 B) 5 g šećera u 95 mL vode
 C) 5 g šećera u 100 g vode
 D) 5 g šećera u 95 g vode

1

UKUPNO BODOVA NA 4. STRANICI :

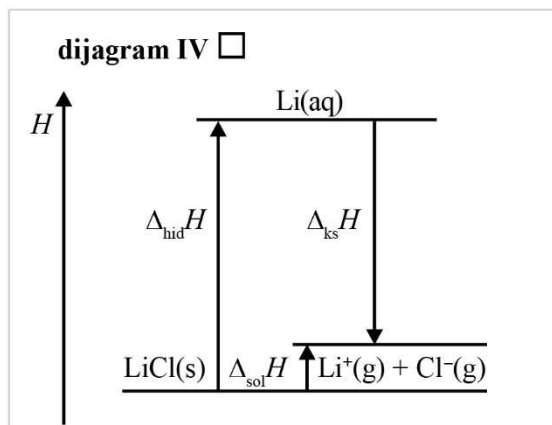
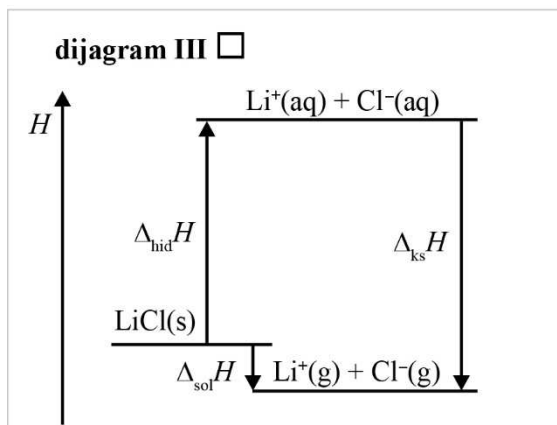
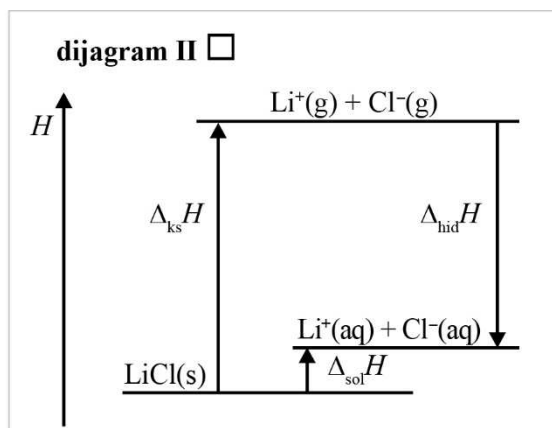
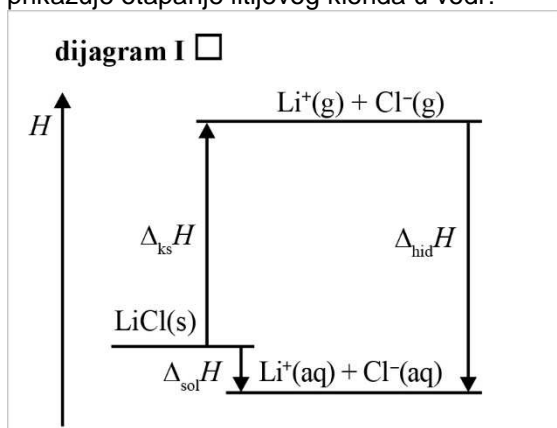
13

- 11.** Litijev klorid je sol dobro topljiva u vodi. Entalpija kristalne strukture litijevog klorida iznosi 834 kJ mol^{-1} , a entalpija hidratacije 884 kJ mol^{-1} .

A) Termokemijskim jednažbama prikažite opisane procese.

B) Izračunajte promjenu entalpije prilikom otapanja $1,00 \text{ g}$ litijevog klorida u vodi.

C) Dijagrami I, II, III i IV prikazuju energetske promjene. Znakom „X“ označite dijagram koji prikazuje otapanje litijevog klorida u vodi?

5

UKUPNO BODOVA NA 5. STRANICI :

5

- 12.** Nacrtajte Lewisove strukturne formule, opišite prostornu građu (prema modelu VSEPR) i odredite vrstu međumolekulskih privlačenja molekula:

Molekula	PCl_5	OCl_2
Lewisova strukturna formula		
Prostorna građa		
Vrsta međumolekulskih privlačenja		

6

- 13.** Kolika mora biti množinska koncentracija glukoze koja se daje bolesnicima infuzijom ako je osmotski tlak krvnog seruma 727 kPa pri 37 °C?

Postupak:

3

1. stranica	2. stranica	3. stranica	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	+
4. stranica	5. stranica	6. stranica	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	=
			Ukupni bodovi
			<input type="text"/> 50

UKUPNO BODOVA NA 6. STRANICI :

9